

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

קדושים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כז

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הו"ח ר' אפרים שיחי' ליזעק,
ליום הולדתו, ש"ק פ' שמיני, כ"ט ניסן
הרה"ת ר' מנחם מענדל שיחי' גאלדמאן,
ליום הולדתו, בדר"ח אייר - א' אייר
הו"ח ר' דוד רפאל שיחי' גוטיערז,
ליום הולדתו, ד' אייר
הו"ח ר' משה שיחי' דוידאון,
ליום הולדתו, ד' אייר
הו"ח ר' נוריאל הכהן שיחי' כהן,
ליום הולדתו, ה' אייר
הו"ח ר' יוסף מרדכי שיחי' גאטי,
ליום הולדתו, ה' אייר
הרה"ת ר' ארי' יוסף שיחי' האפמאן,
ליום הולדתו, ה' אייר
הרה"ת ר' אשר שיחי' חביביאן,
ליום הולדתו, ה' אייר
הרה"ת ר' שלום דובער שיחי' לנגזם,
ליום הולדתו, ה' אייר
הו"ח ר' עמי שיחי' פייקאוסקי,
ליום הולדתו, ה' אייר
הו"ח ר' דוד פינחס שיחי' קשרים,
ליום הולדתו, ה' אייר
הו"ח ר' זלמן לייב שיחי' ראט,
ליום הולדתו, ה' אייר
הו"ח ר' אברהם אהרן שיחי' פלאטקין,
ליום הולדתו, ח' אייר
הו"ח ר' דוד שיחי' קייגען,
ליום הולדתו, ט' אייר
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

קדושים

א. העובר על מצות מידות ככופר ביציאת מצרים

בנוגע לצייוי של „מידות ומשקלות“ בפרשתנו¹ – לגבינו אומרת התורה, (לא תעשו עול במשפט במדה... מאוני צדק...) אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים – מביא הרמב"ם² מ'תורת כהנים³: „וכל הכופר במצות מידות ככופר ביציאת מצרים שהיא תחילת הצייוי. וכל המקבל עליו מצות מידות הרי זה מודה ביציאת מצרים שהיא גרמה לכל הצייויין“.

מהי השייכות בין „מצות מידות“ – ליציאת מצרים דווקא?

מבאר ה'מגיד משנה⁴, כי „השוקל במידה חסרה הוא כעובר עבירה בסתר .. שהוא כופר בהשגחה⁵ .. ויציאת מצרים היו בה מופתים מחודשים והם מורים על החידוש (=שהעולם נברא יש מאין) ועל ההשגחה“.

אך יש להבין: גם גניבה היא „כעובר עבירה בסתר .. שהוא כופר בהשגחה“, וכמפורש ב'פ' תצ' שהחומרה בגניבה לגבי גזילה היא שהאדם „כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוון... אינה שומעת“ – ואף על פי כן, לא נאמר לגבי כללות איסור גניבה ש„הכופר (במצות) גניבה ככופר ביציאת מצרים“;

(1) יט, לה'לו.

(2) הל' גניבה ספ"ז. נעתק בטור חו"מ סרל"א, ובשו"ע שם (ס"ט) בקיצור לשון. – אבל בשו"ע אדה"ז חו"מ הל' מידות ומשקלות כו' השמיטו (אף שמביא (שם סט"ז) „קשה עונשן של מידות כו“, שהוא בתחילת ההלכה ברמב"ם כאן) – אבל בריש הל' רבית (סעיף ב) הביא (מתו"כ בהר כה, לת. רמב"ם הל' מלוה ולוה פ"ד ה"ז. טושו"ע יו"ד סק"ס ס"ב) ד, כל המלוה ברבית כאילו כופר .. וביצ"מ. ואכ"מ. (3) פרשתנו שם [אלא שבתו"כ מקדים, על תנאי כך הוצאתי אתכם .. שתקבלו עליכם מצות מידות“ (ובקרובן אחרן שם מפרש שזוהו הטעם ד, כל הכופר במצות מידות כופר ביציאת מצרים. ע"ש) – והטעם שהשמיטו הרמב"ם (אף שהביא בסהמ"צ שלו מ"ע רח) י"ל כי ענין זה (על תנאי כך הוצאתי אתכם) מצינו בעוד כו"כ מצות, ואינו ענין מיוחד ל, מצות מידות. וראה תו"כ שמיני שבעה ע"ה. 11. לקמן הערה 14].

(4) ונעתק בב"י לטחו"מ שם. וראה גם פרישה שם. סמ"ע לשו"ע שם סקל"ה. ועוד.

(5) ראה גם כלי יקר תצא כה, יג. ועוד.

(6) ב"ק עט, ב.

ובדומה לכך כללות איסור אונאה [אשר גם האיסור הכרוך ב„מצות מידות“, נכלל⁷ בכלל לא⁸ תונו איש את עמיתו] תוכנו – שהוא מרמה את השני, ובמילא הריהו (בדיוק כמו ב„מצות מידות“) „כעובר עבירה בסתר .. שהוא כופר בהשגחה⁹. ובדומה לכך בעוד כמה וכמה מצוות שהינן עבירות בסתר¹⁰ –

וחוזרת הקושיא למקומה: מהו הענין המיוחד במצות מידות, שדווקא לגביה¹¹ נאמר „הכופר במצות מידות ככופר ביציאת מצרים“?

ב. הוספת הרמב"ם שיציאת מצרים „גרמה לכל הצייויים“

גם צריך להבין את לשון הרמב"ם – „וכל הכופר במצות מידות ככופר ביציאת מצרים שהיא תחילת¹² הצייוי וכל המקבל כו' מודה ביציאת מצרים שהיא גרמה¹³ לכל הצייויין“:

מילים אלו – „שהיא תחילת הצייויין“, „שהיא גרמה לכל הצייויין“ – לא מופיעות ב'תורת

(7) ל' החינוך מצוה רנט. ולהעיר שבטושו"ע נכללו „מצות מידות“ בהלכות אונאה ומקח טעות (משא"כ ברמב"ם שנכללו בהל' גניבה*, ואונאה כו' – בהל' מכירה). (8) בהר כה, יז.

(9) שלכן נאמר שם, ויראת מאלקך“, כפרש"י שם.

(10) וראה ב"מ סא, ב: למה לי דכתב רחמנא יציאת מצרים ברבית (וראה הערה הבאה) .. גבי יציאת .. במשקלות אמר הקב"ה אני הוא שהבחנתי כו' (וכן הוא שם בנוגע לשרצים). ולהעיר ג"כ מסוג המצות שהן דבר המסור ללב ונאמר בהם, ויראת מאלקך“ (רש"י פרשתנו יט, יד. שם, לב. בהר שם. ועוד). ועוד. – וראה גבורת ה' להמהר"ל פמ"ה.

(11) ועד"ו ברבית (נמסר בהערה 2). ואכ"מ. – ולהעיר מתו"כ שמיני (יא, מה), וכל הכופר בעול מצות כופר ביציאת מצרים (אף שמדובר שם בשרצים).

(12) ראה פרישה שם הטעם להשינוי בל' הרמב"ם (תחילת הצייויין, „היא גרמה לכל הצייויין“). וכן – מתחיל „ככופר“ ומסיים „מודה“*: ואכ"מ.

(* וראה רמב"ם שם ה"ב: שהמודד .. גונב (ובחינתן מצוה רנח מוסיף, בלי ספק. ובשו"ע אדה"ז חו"מ שם סוס"ב, גונב ממש). וראה קרית ספר (להמבי"ט) לרמב"ם שם. מנ"ח מצוה רנח סק"ג. ועוד. ואכ"מ.

(* אבל בתו"כ שם „כופר“. וראה ילקוט שניי נוסחאות ברמב"ם הוצאת פרענקל.

** ובקורת ספר „כמודדה“.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א ר' יקותיאל מנחם ע"ה ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו

לכ"ק אדמו"ר מה"מ

משגיח ומשפיע

בישיבת תומכי תמימים

ליובאוויטש המרכזית 770

ניהל הבית חב"ד

בנמלי התעופה

ובחברת "אל על" במיוחד

וזכה שהרבי שלח המצות ע"י

ואמר עליו "אונזער יקותיאל"

נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770

והדפיסם ב"תקות מנחם"

ניהל "ועד המחנכים"

פעל במרץ בעניני שלימות הארץ

ראש מטה שירה וזמרה

לקבלת פני משיח צדקנו

קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם

השאיר דור ישרים יבורך

הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים

ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"

י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידי

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

.. מידה חסרה .. עובר בלא־תעשה". ובדומה לכך בנוגע למצות עשה שבו אומר הרמב"ם¹⁸ "מצות עשה לצדק המאונים... יפה יפה ולדקדק בחשבונן בשעת עשייתו" – האיסור של מידות ומשקלות חסרות, לא מתחיל מגרימת חיסרון ממון של חבירו, אלא מיד בעת העשייה וההשהיה בביתו של מידה חסירה.

[ועל פי זה מובן חידוש נוסף שמצינו לגבי מידות ומשקלות, ובלשון הרמב"ם¹⁹ – "התורה הקפידה על המידות בכל שהוא" (אף על פי שבשאר גזילות לא הקפידה התורה אלא בפרוטה²⁰) – משום שאיסור מידות ומשקלות הוא לא רק חיסרון הממון של חבירו, אלא עצם המציאות של מידה חסירה].

ויש לומר, כי טעם הדבר הוא, לא רק משום שהמצאות מידה חסירה בבית עלולה להביא מכשול²¹ (כי יתכן ויביא הדבר לחסרון ממון של חבירו), אלא גם משום שעצם מציאות המידה החסירה כשלעצמה²²

(18) שם רפ"ח*. וראה ב"ח לטור חו"מ שם בריש הסימן.
(19) שם פ"ח ה"ו. הובא בשו"ע אדה"ז שם סוס"א. שם

ריש סעיף ב'.
(20) ל' החינוך שם. וכ"ה גם בטור חו"מ שם. וראה השק"ט במנ"ח שם סק"ב (ומסיק דפחות משה פרוטה אינו אסור אלא משום ח"ש. אבל פטוה הלשון, התורה הקפידה .. בכל שהוא" משמע דזהו השיעור. וראה גם ב"ח לטור שם. ואכ"מ).

(21) ראה שו"ע אדה"ז הל' אונאה כו' ס"י, שאסרה התורה להשהות מדה חסרה בביתו .. שלא יבואו לרמות בה" (ועיין קו"א להל' גזילה וגניבה סק"ב – שזוהי כוננת הרמב"ם בפ"ו שם). וראה הערה הבאה.

(22) במנ"ח (מצוה תרב. וכן בחסדי דוד השלם לתוספתא ב"ב פ"ו, ד), "דהל"ת הוא רק אם משהה כדי לרמות", אבל "לעשות המדה עביט של מימי רגלים" אסור רק מדרבנן מחשש "שמא יבא כו". וכן מפורש ברשב"ם ב"ב (פט, סע"ב) שהאיסור בעביט כו' אינו מה"ת.

אבל [נוסף לזה שלדעת אדה"ז (שבהערה הקודמת) חשש זה הוא (לדעת הרמב"ם) טעמא דקרא (ובחינוך שם משמע דעביט כו' אסור מה"ת), הנה גם] ברשב"ם אפשר לפרש כוונתו במ"ש "קרא לא אוהר .. אלא כשיתקנה לו ע"מ למוד בהן", שהטעם הוא (לא מפני שאסור רק כש, משהה

כהנים, מקורו של הרמב"ם, אלא הינן הוספה של הרמב"ם.

ותמוה לכאורה: האומנם נחוץ לרמב"ם לחדש שגדולת יציאת מצרים מתבטאת בכך "שהיא תחילת הציווי .. היא גרמה לכל הציוויין"?! הרמב"ם היה יכול לומר רק (כמו ב/תורת כהנים') "ככופר ביציאת מצרים"; "מודה ביציאת מצרים"?

ולאידך, יציאת מצרים פעלה כמה וכמה ענינים כלליים, וכאן בוחר הרמב"ם דווקא ענין זה – שיציאת מצרים היא "תחילת הציווי", "גרמה לכל הציוויין".

מפרשים¹³ מסבירים, כי הסיבה לכך ש"הכופר במידות .. חשבינן ליה (=מחשיבים לו) ככופר ביציאת מצרים", היא "מטעם שהיא תחילת כל הציוויים וכל המצוות שציוה לנו ה' מסתעפים מיציאת מצרים, ואם כן זה הכופר במידות שהוא סעיף מיציאת מצרים ככופר בה".

אבל לכאורה זהו דוחק, משום שענין זה – ש"מידות" היא "סעיף מיציאת מצרים" – קיים בכל ציווי התורה¹⁴.

ג. הטעם לחומרת "מצות מידות": רמאות במסווה של התחשבות בזולת

ויש לומר הביאור בזה:

הגמרא¹⁵ אומרת "לאו שכתב רחמנא במשקלות", אף ש"גזל¹⁶ מעליא (=גמור) הוא", היא כדי להוסיף "לעבור עליו משעת עשייה". וכפי שהרמב"ם¹⁷ פוסק "כל מי שמשוהה בביתו

(13) פרישה שם (אלא שאין כוונתו בזה לתרץ יתור ל' הרמב"ם כ"א השינוי בל' הרמב"ם, כבהערה הקודמת). וראה קרבן אהרן שבהערה 3.

(14) וכמרומו גם בזה שהתחלת עשה"ד, שהם שורש כל התומ"צ, הוא אנכי ה"א אשר הוצאתיך מארמ"צ.

(15) ב"מ שם בריש העמוד.

(16) ב"מ שם. וראה מגיד משנה לרמב"ם שם ה"ב. וראה הנסמן בשו"ג להערה 7.

(17) שם ה"ג. ובמ"מ שם – שנלמד מגמ' הג"ל "לעבוד עליו משעת עשייה" (וכ"ה בשו"ע אדה"ז חו"מ שם ס"ג ובמ"מ שעל הגליון).

ובמנ"ח (סק"ג) הקשה שלכאורה "שני ענינים הם, עובר עוברים משם אחד ושהי' עוברים משם אחר". ע"ש. ושק"ט בזה באחרונים. ואכ"מ.

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש
זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

(* ועפ"ז מ"ש הרמב"ם בהמשך לזה, וכן במדת קרקע צריך לדקדק בחשבונן כו" קאי על עשיית המדות. ולהעיר שבשו"ע אדה"ז שם (ס"א) מביאו בהמשך ל,השוקל לחבירו כו' עובר בל"ת" (ומשנה מל' הרמב"ם, במדת הקרקע" וכו' למדידת הקרקע"). ואכ"מ.

היא איסור חמור²³.

וההסבר בזה:

ההבדל בין מידות ומשקלות ושאר האופנים של גניבה ואונאה הוא:

בשאר אופני גניבה ואונאה קיים אצל הגנב רק רצון אחד – הוא עושה פעולה שבאמצעותה הוא נוטל את ממונו של חברו;

לעומת זאת במידות ומשקלות קיימות אצלו שתי תנועות הפכיות: עצם העובדה שהוא מודד ושוקל לחבירו מבטאת הנהגה של התחשבות עם חברו, הוא מבצע פעולה המורה על רצון לא לגרום עוול לחברו²⁴; וביחד עם זה, עושה הוא „מידה חסירה“ – שפעולת המדידה עצמה תביא לגניבת ממונו חברו!

ולכן אוסרת התורה את עצם העשייה וההשהיה של מידה חסירה (אפילו כאשר בפועל לא תיגרם מכך עוולה לזולת, כנ"ל) – משום שתוכן „מצות מידות“ הוא – לשלול ערמומיות²⁵ זו של האדם כלפי עצמו^{25*}.

ד. „הכופר במצות מידות“ – באיסור העשייה של מידה חסירה

לפי ביאור זה בחומר של „מצות מידות“, תתבהר גם הלשון „כל הכופר במצות מידות“ – שלכאורה:

לפי הפירוש הנ"ל של ה'מגיד משנה' (ש„השוקל במידה חסירה .. כופר בהשגחה“) היה מתאים יותר לכאורה לנקוט בלשון „כל

שאינו נזהר במצות מידות“ או „אינו מקבל עליו“ (כמשך לשון הרמב"ם²⁶, וכל המקבל עליו... מודה...) וכיוצא בזה²⁷; כיצד מתאימה הלשון „הכופר במצות מידות“, שמשמעה בפשטות שהוא כופר במצוה, זאת אומרת, הוא כופר בכך שהקדוש-ברוך-הוא ציוה על מידות? על פי כל הנ"ל יש לפרש את הלשון „הכופר במצות מידות“ – שהוא כופר בתוכן המיוחד האמור של „מצות מידות“. בוודאי הוא מודה שהקדוש-ברוך-הוא אסר גניבת ממונו חברו; אך הוא כופר בכך שהקדוש-ברוך-הוא ציוה על עצם העשייה וההשהיה של מידה חסירה²⁸ (אפילו לולא חסרון ממונו חברו) מצד הערמה שבלבו. ועל כך אומר הרמב"ם²⁹, וכל הכופר במצות מידות ככופר ביציאת מצרים – משום שענין יציאת מצרים הוא – לפי שיטת הרמב"ם – קשור עם כך שהקדוש-ברוך-הוא העניש על ענינים שבין אדם לחבירו לא רק מצד ההיוק של חברו, אלא מצד עצם רוע הלב של המזיק כשלעצמו. כדלקמן.

ה. שיטת הרמב"ם שעונש המצרים היה על רשעות לבם ובחירתם הרעה

בהלכות תשובה³⁰ מאריך הרמב"ם אודות ה„עיקר גדול .. עמוד התורה“³¹ – „שאינן הבורא כופה בני האדם ולא גוזר עליהן לעשות טובה או רעה“³¹, ומבאר שידיעת הקדוש-ברוך-הוא אינה מכריחה את בחירת האדם.

26 ומשנה מלשון הת"כ „שכל המודה במצות מידות“.
27 ועד ל' הרמב"ם (הל' מלוה ולוה שם) גבי רבית „וכל הלוה ומלוה ברבית כו" (אף שבת"כ בהר שם „הכופר במצות רבית“).
28 וי"ל ד„מצות מידות“ קאי בעיקר על העשה, שהוא „מאזני צדק גו' יהי' לכם“ (פרשתנו שם. ועד"ז תצא כה, טו) – ולא פעולת המדידה.
29 ועפ"ז י"ל שזהו החילוק בין שתי הבבות ברמב"ם בהלכה זו – (א) קשה עונשן של מדות כו' בינו לבין חברו, (ב) וכל הכופר במצות מדות כו': בבא הא' קאי בעיקר על השוקל לחבירו במדה חסרה, החטא כלפי חברו; ובבא הב' – על „הכופר במצות מדות“, עשיית המדה כו', שהו"ע בהאדם עצמו, ככפנים (נוסף ע"ז שהחטא ד„כופר ביציאת מצוה“ (30) פ"הו.
31 ל' הרמב"ם שם פ"ה ה"ג.

גם את זה, עד שחלק מזה – וגם מכספים אחרים דמדינות אחרות – מגיע לבנ"י, אחינו בני ישראל שיצאו זה עתה (ויוצאים כעת) ב„יציאת מצרים“, מ„מצרים“ (מלשון מיצרים וגבולים⁶) דהמדינה ההיא, בדוגמת כפי שהי' ביציאת מצרים בפעם הראשונה, ש„וינצלו את מצרים“⁷, עד ש„אף מה שלא היו שואלים היו נותנים להם“⁸, וגם את הדברים הגנוזים⁹.

... ויהי רצון שהקב"ה יעזור לכאו"א מישראל שיהי' לו את ה„עינים לראות ו(במילא) אזנים לשמוע“ ו„לב לדעת“¹⁰ – לראות את „המסות הגדולות אשר ראו עיניך האותות והמופתים הגדולים ההם“¹¹, את הנסים הגלויים שקורים בכל יום,

ובפרט שעומדים כבר לאחר „ארבעים שנה“¹² במדבר העמים (דגלות), במצב של „(ארבעים שנה) אקוט בדור“¹³, ואוחזים כבר ב„יבואן אל מנוחתו“¹⁴, בארץ הקודש וירושלים¹⁵, עד „שלם“, שלימות המנוחה – בגאולה האמיתית והשלימה,

ומובן א"כ, שבנ"י מוכנים כבר לכך, ויש להם כבר את ה„לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“ [כפי שהי' בשנת הארבעים לאחר יציאת מצרים, שכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות].

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

”זמן חירותנו” – ש”בכוריהם” בה”יוניטעד ניישענס” המשיכו בניזיפה ובזיון שלו:

בימי הפורים ולאחרי זה עדיין לא ידעו מה יהי’ ההמשך, עד היכן יבזו ויזיקו אותנו, כמה חזק הוא ישאר, כמה הוא יצטרך להודות ולשלם, ואיך הוא ימלא אחר כל הדברים, או שהדברים יתבצעו ע”י אחרים; אח”כ בימי חודש ניסן, בימי הפסח – יצאו ”בכוריהם” בניזיפה חזקה ובהחלטה למסקנא ותנאים חזקים (נוסף על ההוראות שלפני זה) איך ”סאדאם” צריך לנהוג, וגם לראות ולוודא שהוא יקיים אותם: לשחרר את השבויים, להשיב את אשר לקח, ולשלם על הנזקים וההיזקות שעשה כעת (וגם על מה שעשה בעבר),

ובהמשך ימי החודש, עד הימים האחרונים של החודש, ניתוסף עוד יותר בהנס – שהוא הסכים להכל, וללא שום ניגוד ומלחמה,

ועד שהוא גילה כספים ורכוש שהחביא (ועד עתה לא ידעו כלל שהיו בידו).

. . . ענין נוסף בהמאורעות בזמן האחרון שרואים בהם נסים ונפלאות – הוא היציאה של ריבוי יהודים ממדינה ההיא, שהיא בדוגמת יציאת מצרים:

לאחרי ריבוי שנים של הנהגה באופן אחר לגמרי, שבהם יהודים לא יכלו לצאת משם – הרי דוקא בשנה זו ובשנה שלפני פתחה מדינה זו את שערי’ לתת ליהודים [ארויסלאַזן אידן] לנסוע לארץ הקודש [ואפילו אם, מאיזו סיבה שתהי’, התעכב חלק מהם במדינות אחרות לפי שעה (בארצות הברית או אוסטרלי’ וכיו”ב) בקרוב הם יגיעו (ברצון שלם ומתוך שמחה וטוב לבב) לארץ הקודש, יחד עם משפחותיהם].

ועד שהמדינה עצמה מסייעת להם לצאת, בדוגמת כפי שהי’ ביציאת מצרים, שתכליתה הי’ ללכת לארץ הקודש (והבאתי אתכם אל הארץ גו⁵), כולל גם – סיוע מהדברים הגנוזים של ”מצרים”, שמנצלים

לאחר מכן, בהמשך הדברים³², שואל הרמב”ם: „והלא כתוב בתורה³³ ’ועבדום וענו אותם’ הרי גזר על המצריים לעשות רע? וכתיב³⁴ ’וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ’ הרי גזר על ישראל לעבוד כוכבים ומזלות?” ועונה: „שלא גזר על איש פלוני הידוע שיהיה הוא הזונה אלא כל אחד ואחד מאותן הזונות .. אילו לא רצה לעבוד לא היה עובד .. וכן המצריים כל אחד ואחד מאותן המצריים והמריעים לישראל אילו לא רצה להרע להם הרשות בידו, שלא גזר על איש ידוע אלא הודיעו שסוף זרעו עתיד להשתעבד בארץ לא להם” [ולאחר מכן מסיים³⁵: „וכבר אמרנו³⁶ שאין כח באדם לידע היאך ידע הקדוש־ברוך־הוא דברים העתידין להיות”].

הראב”ד³⁷ משיג על הסברו של הרמב”ם ואומר, כי אם „יאמר הבורא לזוננים: למה זנית ואני לא הזכרתך בשם כדי שתאמר שעליך גזרתי, יאמרו לו הזוננים: ועל מי חלה גזרתך, על אותן שלא זנו? הנה לא נתקיימה גזירתך”. ולכן מעלה³⁷ הסבר שונה בנוגע למצריים (בתירוץ השני) „כי הבורא אמר ’וענו אותם’ והם עבדו בהם בפרך והמיתו מהם וטיבעו מהם, כענין שנאמר³⁸ ’אני קצפתי מעט והם³⁹ עזרו לרעה’ לפיכך נתחייבו”.

מכך שהרמב”ם לא מקבל את תירוץ הראב”ב, מובן כי דעת הרמב”ם היא, אשר כל

(32) ספ”ו. וראה גם שמונה פרקים להרמב”ם פ”ח.
(33) לך טו, יג.
(34) וילך לא, טז.
(35) ראה לח”מ שם שכוונת הרמב”ם בזה (שאינן ידיעתו ית’ מכתרת) שגם ע”י ביאור זה מתורצת שאלה זו. וראה לקמן הערה 49.

בכמה אחרונים (הגהות טורי אבן לרמב”ם אור שמח. ועוד) הקשו לכאורה אינו דומה לענין הידיעה, כי כאן כבר בא בגזירה, בדיבור לאברהם, וידיעת הנביאים מכתרת. ויש לתרץ ע”פ דברי הרמב”ם (הל’ יסוה”ת פ”י ה”ד. וכן בפיה”מ” בהקדמה ד”ה והחלק השני בענין הנביא ד, דברי הפורענות שהנביא אומר” אפשר שלא יתקיימו, לפי „שהקב”ה ארך אפים .. ואפשר שעשו תשובה כו”ו. וא”כ בנדר”ד, הדיבור לאברהם, ו”עבדום וענו אותם” אינו מוכרח שיהי’ כן בפועל (והוא רק כמו ידיעתו ית’ שאינה מכתרת הבחירה), כמשנ”ת בשיחת פסח שני תשד”מ. ואכ”מ.

(36) שם ספ”ה. וראה גם שמונה פרקים שם.
(37) וראה גם רמב”ן (ובחיי) לך (שם), (יד). ועוד.
(38) זכרי’ א, טו.
(39) כ”ה בראב”ד. ובכתוב: והמה.

מה שהמצריים עשו היה בכלל גזירת הקדוש־ברוך־הוא, ו”עבדום וענו אותם”. ובנוגע לשאלת הראב”ד⁴⁰ (שה”זוננים” יכולים לטעון לקדוש־ברוך־הוא שעל ידם, נתקיימה גזירתך”) – יש לומר על פי ביאור רבינו הזקן באיגרת הקודש⁴¹ בנוגע לכל מוזיק וניזוק, אשר „על הגיוק כבר נגזר מן השמים” וזה שהמוזיק „מתחייב בדיני אדם ובדיני שמים” הוא „על רוע בחירתו”, משום ש„הרבה שלוחים למקום”.

זאת אומרת: על אף שלפועל, לאחר שהמוזיק בחר להזיק לשני, נתקיימה גזירת שמים על ידו – אין בכך טעם כלל לפטור את המוזיק מעונש, משום שוהיא לא הוכרח להיות השליח לעשות את מעשה ההיזק (והרבה שלוחים למקום), ולכן הוא נענש – „על רוע בחירתו”.

ובדומה לכך בענייננו: מכיוון שגזירת הקדוש־ברוך־הוא, ו”עבדום וענו אותם” הייתה יכולה להתקיים על־ידי אחרים, לכן „כל אחד ואחד מאותן המצריים והמריעים לישראל” נענש „על רוע בחירתו”.

נמצא אם כן, שהעונש (מכות) על המצריים הוא לא מצד ה”היזק” שהיהודים סבלו מהם – כי על בני ישראל נגזר בכל מקרה לעבור את העינוי של „ועבדום וענו אותם” –

אלא על „רוע בחירתם”, על רשעות הלב⁴² של המצריים, שהם בחרו להיות מצריים לישראל, ובמילא על ידם נתקיימה הגזירה⁴³.

1. אף כשנגזר על אדם פרטי לחטוא, אין הדבר פוטרו מעונש

ולכאורה יש להוסיף בזה, ובהקדים: הביאור האמור של הרמב”ם אודות גזירת „ועבדום וענו אותם”, היא לכאורה תירוץ

(40) וראה רמב”ן (ובחיי) שם.
(41) ר”ס כה (קלת, ב). – וראה גם הגהות היעב”ץ לשמונה פרקים שם.
(42) ולהעיר שגם אופן השעבוד הי’ בדוגמא להענשה שב”מדות” – כמחז”ל (סוטה יא, ריש ע”ב) בפ”ל „פרך” – „פה רך”, „משכום בדברים ובשנך עד שהרגילום לעבודה” (רש”י שם). וראה הערה 51.
(43) ואף שע”פ אגה”ק הנ”ל גם בכל מוזיק וכיו”כ הן הוא (וראה בארכה לקו”ש [נחמתורגם] ח”ו ע’ 14 ואילך) – אינו דומה למצרים שהיתה גזירה מפורשת ואעפ”כ נענשו כו’.

מספיק רק על המצריים, מכיוון שלכל מצרי פרטי היתה ברירה לא להציר ליהודי והגזירה היתה יכולה להתקיים על-ידי אחרים;

אך בנוגע לפרעה מלך מצרים [אשר אודותיו מדבר הרמב"ם בהלכה הקודמת⁴⁴, ש"חטא מעצמו והרע לישראל הגרים בארצו", ואחר כך היה עונשו, למנוע התשובה ממנו עד שנפרע ממנו] – לא ניתן לתרץ כך, כי: גזירת הקדוש-ברוך-הוא, ועבדום וענו אותם" היתה מוכרחה להתקיים על-ידי מלך המדינה שיגזור על עמו לשעבד את בני ישראל⁴⁵. נמצא, כי מצד גזירת, "ועבדום וענו אותם" היה (על כל פנים) פרעה מוכרח לשעבד את בני ישראל⁴⁶. חייבים אפוא לומר, כי למרות ההכרח שהגזירה תתקיים על-ידי פרעה – אף על פי כן, מכיוון שפרעה עשה זאת לא בכדי לקיים את גזירת הקדוש-ברוך-הוא, ועבדום וענו אותם", אלא מצד רשעות הלב שלו, הוא נענש על, רוע בחירתו"⁴⁷.

[ובדומה לכך שמענישים אדם על רוע בחירתו למרות ש,הקב"ה יודע כל מה שיהיה"⁴⁸, כי זה שהאדם בחר ברע הוא לא מפאת ידיעת הקב"ה אלא מצד הבחירה שלו⁴⁹]. נמצא, כי בנוגע לפרעה, שנקבע מלכתחילה כי גזירת, "ועבדום וענו אותם"

(44) פ"ז ה"ג. וכן בח"פ שם.

(45) אלא שהבחירה ביד כאו"א מהמצריים (בתור יחיד) שלא לציית אל פרעה (ודברי הרב ובדברי התלמיד דברי מי שומעין – קידושין מב, ב. ו"ש"ג).

(46) ואין לתרץ מפני שבגזירת בין הבתרים לא נזכר מצרים (וראה הגהות היעב"ץ שם) ובמילא אין הכרח שיתקיים ע"י פרעה מלך מצרים – כי (פרעה ה') מולך בכיפה – מכילתא בשלח יד, ה. ועוד ועיקר) לאחר שגלו בני" לארץ מצרים, ה' מוכרח בזה.

(47) ראה גם רמב"ן (ובחי"ל) שם ד, כאשר תצא הגזירה על פי נביא .. והרג אותו לשנאה .. יש עליו העונש כי הוא לחטא נתכוון" (ובהמשך דבריו בנוגע נבוכדנצר ששמע מהנביאים כו'). – ובתרו"ט אבות (פ"ב מ"ו בסופה) תי' עדין קושיית הרמב"ן (שם) על ה"מב"ם בנוגע להמצריים, ש"לא פעל ועשה לקיים מאמרו של הקב"ה אלא ודון לבו השיאו לכך". ולהעיר מוסטה ט, ב: כי אול מיהא בתר ישרותי אול. וראה לקמן הערה 49.

(48) ו"ל שלכן מוסיף הרמב"ם (בסופו), וכבר אמרנו שאין כח באדם כו", שכוונתו (כפי' הלח"מ כנ"ל הערה 35) שוה עוד תי' על שאלה זו – כדי לתרץ השאלה בנוגע לפרעה.

תתקיים על ידו, הרי העונש כולו⁵⁰ קשור עם רשעות הלב שלו⁵¹.

ז. מצות מידות – תחילת הציווי" של כל איסורי גניבה

על פי הביאור האמור בתוכן איסור, "מצות מידות", יש לכאר מדוע בחר הרמב"ם דווקא ענין זה ביציאת מצרים, "שהיא תחילת הציווי" – משום שבכך הוא מדגיש את החומר המיוחד של "מצות מידות" לגבי שאר איסורי גניבה וכו':

טעם הדבר שהתורה אסרה במיוחד את עצם עשיית והשהיית מידה חסירה – הוא משום שהערמה שבלבו של אדם היא השורש והתחלה של כל שאר ענייני הגניבה.

התחלה של גניבה ואונאה היא בזה, אשר עוד קודם שהאדם נופל עד כדי כך שירצה לגנוב מחבירו, הוא רוצה רק למדוד ולשקול לחבירו עם חשבון – אך לא מדוייק, הוא מערב בכך חוסר נאמנות ומודד במידה חסירה. ואחר כך הוא יורד מדחי אל דחי עד לאונאה וגניבה, שבהם יש לו מלכתחילה רק רצון אחד – ליטול את ממון חבירו שלא כדין.

ולכן, בהשוואת, "מצות מידות" ל"יציאת מצרים" (מצד הנקודה המשותפת שבהם, כנ"ל סעיף ד"ה), מדגיש הרמב"ם את הענין ביציאת מצרים, "שהיא תחילת הציווי", כדי לבטא כיצד מדובר כאן אודות עניינים שהם, "תחילה": מצות מידות שהיא, "תחילה" לציוויים של גניבה ואונאה, מכילה, "תכונה" זהה ל,תחילת הציווי" של כל התורה – יציאת מצרים.

ח. מדוע אי קיום מצות מידות גורם ל"ויבוא עמלק"

ובעומק יותר, ועל דרך המוסר, יש להוסיף, ש,תחילת הציווי" – היסוד של כל התורה כולה – קשור עם הזהירות ב,מצות מידות".

(50) משא"כ בנוגע לכאו"א מהמצריים, שעכ"פ זה שבנ"י ניוזק על ידו (דוקא), הוא (רק) מצד בחירתו.

(51) ולהעיר שגם בנוגע לפרעה מצינו, "ערמה" כמו ב,מדות" – כמחז"ל (סוטה יא, א), הביאו מלבן ותלו לו לפרעה בצווארו וכאו"א מישראל שא"ל אסטניס אני א"ל כלום אסטניס אתה יותר מפרעה". ראה לעיל הערה 42.

שלימות המנוחה – בגאולה האמיתית והשלימה,

איז פאָרשטאַנדיק, אַז אידן זיינען שוין דערצו גרייט, און האָבן שוין דעם "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע" [אַזוי ווי ס'איז געווען בארבעים השנה נאָך יציאת מצרים, וואָס כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות].

(משיחת אור ליום ד' פ' שמיני, כ"ו ניסן תנש"א)

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹:

כאו"א יכול לראות בגלוי שהנסים דיציאת מצרים משתקפים כעת בהנצחון בימינו אלו – הן בעצם הנצחון והן בזמן בו הוא התרחש, ובמיוחד – בימים זכאין דחודש ניסן:

. . . עוד לפני חג הפסח – אירע ה"למכה מצרים בבכוריהם"², שה"בכורים" דאומות העולם³ (כולל ממדינת מצרים ומדינות הערביים הסמוכות לה) – כפי החלטת באי כחם ב"אומות המאוחדות" ("יונייטעד ניישענס") – נלחמו והיכו את "מצרים", צורר היהודים, (מצרים מלשון⁴) "מיצר" לישראל ר"ל,

וביום הפורים שנה זו – "שנת אראנו נפלאות" – אירע הנצחון (כפי שהכריזו אוה"ע), והמפלה שלו, באופן ד"למכה גו'" (לא "להורג"), ודוקא באמצעות אינם-יהודים ("בכוריהם"), אשר נזפו בו וביזו אותו, והכריחו אותו להתחרט על פעולותיו עד אז,

הוא הוכרח להודות ולקבל ולקיים את כל הציוויים וההוראות והדרישות שניתנו לו מ"בכוריהם": לשחרר חלק משבויי-המלחמה, וגם לקיים את יתר הדברים שדרשו ממנו.

ואח"כ ה' ההמשך בזה – בחודש ניסן, ובו גופא – בימי הפסח,

איבערטראַגן (ברצון שלם ומתוך שמחה וטוב לבב) אין ארץ הקודש, צוזאַמען מיט זייערע משפחות].

און ביז אַז די מדינה אַליין איז זיי מסייע צו אַרויסגיין, בדוגמא ווי ס'איז געווען ביציאת מצרים, וואָס תכליתה איז געווען צו גיין אין ארץ הקודש (והבאתי אתכם אל הארץ גו'5), כולל אויך – סיוע פון די דברים גנוזים פון „מצרים“ (כנ"ל), אַז מ'נוצט דאָס אויך, ביז אַז אַ טייל דערפון – און אויך פון אַנדערע געלטער פון אַנדערע מדינות – קומט אַן צו אידן, אחינו בני ישראל וואָס זיינען ערשט אַרויס (און גייען איצט אַרויס) „ביציאת מצרים“, פון „מצרים“ (מלשון מיצרים וגבולים6) פון מדינה ההיא, בדוגמא ווי ס'איז געווען ביציאת מצרים בפעם הראשונה, אַז „וינצלו את מצרים“7, ביז אַז „אף מה שלא היו שואלים היו נותנים להם“8, און אויך די דברים גנוזים9.

... ויהי רצון אַז דער אויבערשטער זאָל העלפן יעדער איד ער זאָל האָבן די „עינים לראות ו(במילא) אזנים לשמוע“, און „לב לדעת“10 – צו זען „המסות הגדולות אשר ראו עיניך האותות והמופתים הגדולים ההם“11, די נסים גלויים וואָס קומען פאַר בכל יום,

ובפרט אַז מ'האַלט שוין נאָך די „ארבעים שנה“12 זיין במדבר העמים (פון גלות), אין אַ מצב פון „(ארבעים שנה) אקוט בדור“13, און מ'האַלט שוין באַ „יבואון אל מנוחת“14, אין ארץ הקודש וירושלים15, ביז „שלם“,

(5) וראו ו, ח.

(6) ראה תו"א וראו גז, ב ואילך. בשלח סד, א.ב. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ.

(7) בא יב, לו.

(8) פרש"י שם, ממכילתא עה"פ.

(9) ראה שמו"ר פי"ד, ג. ועוד.

(10) תבוא כט, ג.

(11) שם, ב.

(12) ולהעיר שכבר עברו ארבעים שנה מעת הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר בשנת

ה'שי"ת, כמדובר כמ"פ.

(13) תהלים צה, י.

(14) שם, יא.

(15) פרש"י שם.

וכמרומו גם בדברי המדרש52 אשר „על עוון זה (בשביל משקלות) בא עמלק“ [כנלמד מכך שהתורה מסמיכה (בפרשת תצא) את פרשת עמלק לפרשת משקלות – „לא53 יהיה לך... אבן ואבן... איפה ואיפה...“] – שעמלק הגיע „בדרך בצאתכם ממצרים“54, בימי ההכנה לקבלת התורה, משום שעמלק הינו „ראשית גוים“55, השורש וההתחלה לכל עניני התנגדות על תורה. ולכאורה: מה כל כך „נורא“ („וואָס איז אזוי דער געוואָלד“) בעוון משקלות, עד שבשל כך נגרם „ויבוא עמלק“56?

מזה גופא מוכח, שעוון משקלות נוגע לקיום של כל התורה כולה.

ט. יסוד התורה: אמות מידה שוות עבור ענינים רוחניים וגשמיים

וההסבר בזה:

בני ישראל הרי הם „בנים אתם לה' אלקיכם“57, „חלק ה' עמו“58. כיצד יתכן שהיצר הרע יוכל לפתות יהודי לעבור על חטא? והמענה על כך – עוון משקלות: היצר הרע אינו בא מלכתחילה לפתות יהודי למרוד בקדוש-ברוך-הוא, אלא „היום אומר לו59 כו“ – הוא מנסה ליצור חיסרון ב„מידה“ שלו. הוא מסכים באופן כללי שצריך להתנהג ב„מידה“, בהתאם למידות וההגבלות של השולחן-ערוך; אך הוא טוען שאין זה משנה אם המידה תהיה „חסירה“ (ובפרט אם זהו רק חסר כלשהו).

(52) הובא בתוד"ה ואימא – קידושין לג, ב. וראה הנחומא תצא ח. פסיקתא דר"כ פ' זכור (ופסיקתא רבתי פ' מני אפרים). פרש"י תצא כה, יז.

(53) שם, יג ואילך.

(54) שם, יז.

(55) בלק כד, כ.

(56) וראה כלי יקר (שבעה עה"ט), צפע"ג עה"ט ס"פ בשלח – הקשר ביניהם מצד הענין דכפירה בהשגחה. ע"ש.

(57) ראה יד, א.

(58) האזינו לב, ט.

(59) שבת קה, ב. וכפ"י כ"ק מו"ח אדמו"ר (סה"מ קונטרסים ח"א לו, א. ובכ"מ) שהכוונה בזה ש„מסכים“ גם על התנוצ' של האדם.

יתירה מזו: הוא אפילו מסכים שתהיה ליהודי „אבן (משקל) שלימה וצדק“60; הוא טוען רק שבנוסף ל„אבן שלימה“, שתהיה לו גם אבן שאינה שלימה – „אבן ואבן... איפה ואיפה גדולה וקטנה“61. הוא טוען שאצל יהודי קיימות שתי „מידות“ – בנוגע לעניני הנשמה, הענינים הרוחניים של האדם, שם אכן נוגע שה„מידה“ תהיה בדיוק לפי המידות וההגבלות של השולחן-ערוך; אך כאשר מדובר אודות עניני הגוף, הצרכים הגשמיים של האדם – שם מותר להתאים את ה„מידה“, שתהיה בהתאם ל„מידות“ של דרכי העולם.

עד שכאמור „היום אומר לו עשה כך כו' – עד שאומר לו עבוד עבודה זרה“.

ולכן עוון משקלות קשור עם „ויבא עמלק“62 – משום שתחילת „ביאתו“ של קליפת עמלק אצל יהודי הוא לא בתנועה של מרידה גלויה נגד ה', אלא שהוא מטיל לתוכו ספיקות – עמלק בגימטריא ספק63 [וכמרומו בכך ש„ויבא עמלק“ היה קשור עם חטאם של בני ישראל – „נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין“64, ענין של ספק].

וספק זה – העדר תוקף האמונה (המקיפה את כל חלקי האדם בשווה) – היא „ראשית גוים“, השורש וההתחלה של כל הענינים הרעים.

ולכן, על-ידי כך שזוהרים במידות ומשקלות – שקיימת רק „איפה שלימה וצדק“ אחת ויחידה עבור כל עניני האדם – מביא הדבר לקיום של התורה כולה, ובלשון הרמב"ם: וכל המקבל עליו מצות מידות הרי זה מודה ביציאת מצרים שהיא גרמה לכל הציוויין,

(משיחות ש"פ וישב תשמ"ו).

פורים תשכ"ב)

(60) ל' הכתוב – תצא שם, טו.

(61) שם, יג. וראה בארוכה כלי יקר שם.

(62) ולהעיר שעמלק יודע את רבונו ומכין למרוד בו (ל' חו"ל – הובא בכ"מ בנוגע לעמלק (תו"א פג, סע"ד. סה"מ תקס"ב ע' קעא ואילך. דרמ"צ צה, א. ובכ"מ) וראה לקו"ש

(המתורגם) חכ"א ע' 214 הערה 38. וש"ג).

(63) סה"מ תרע"ט ע' רצד. ועוד.

(64) בשלח יז, ז. וראה פרש"י שם, ח.

און דערנאָך איז געווען דער המשך בזה – אין חודש ניסן, און דעמולט גופא – בימי הפסח, „זמן חירותנו“ – אַז „בכוריהם“ אין די „יוניטעד ניישענס“ האָבן ממשיך געווען אין דער נזיפה ובזיון שלו:

בימי הפורים ולאחרי זה האָט מען נאָך ניט געוואוסט וואָס וועט זיין דער המשך, ווי ווייט מ'וועט אים מבזה ומזיק זיין, ווי שטאַרק ער וועט בלייבן, וויפל ער וועט דאַרפן מודה זיין און אָפּצאַלן, און ווי ער וועט דאָס אַלץ אָננעמען, אָדער דאָס וועט זיין דורך אַנדערע; דערנאָך בימי חודש ניסן, בימי הפסח – זיינען „בכוריהם“ אַרויס מיט אַ נזיפה חזקה און אַ החלטה למסקנא ותנאים חזקים (נוסף אויף די הוראות שלפני זה) ווי סאַדאַם דאַרף זיך אויפפירן, און אויך זעען און פאַרזיכערן אַז ער זאָל דאָס מקיים זיין: באַפרייען די שבויים, אומקערן דאָס וואָס ער האָט צוגענומען, און אפּצאַלן פאַר די נזקים און היזקות וואָס ער האָט איצטער געטאָן (און אויך אויף דעם וואָס ער האָט פריער געטאָן), ובהמשך ימי החודש, ביז אין די לעצטע טעג פון דעם חודש, איז אין דעם נס צוגעקומען נאָכמער – אַז ער האָט דערצו אַלץ מסכים געווען, און אָן קיין ווידערשטאַנד און מלחמה,

ביז אַז ער האָט מגלה געווען געלטער און רכושים וואָס ער האָט באַהאַלטן (און ביז איצטער האָט מען גאָר ניט געוואוסט אַז ער האָט דאָס געהאַט).

. . . נאָך אַן ענין אין די געשעענישן בומן האחרון אין וועלכן מ'זעט נסים ונפלאות – איז די יציאה פון אַ ריבוי אידן ממדינה ההיא, וועלכע איז בדוגמת יציאת מצרים:

לאחרי אַ ריבוי שנים פון אַ הנהגה באופן אחר לגמרי, אין וועלכע אידן האָבן פון דאָרטן ניט געקענט אַרויסגיין – איז דוקא בשנה זו ובשנה שלפני' האָט די מדינה אויפגעעפנט אירע טירן צו אַרויסלאָזן אידן זיי זאָלן גיין אין ארץ הקודש [און אפילו אויב, מאיזה סיבה שתהי', האָבן אַ טייל פון זיי זיך מתעכב געווען אין אַנדערע מדינות לפי שעה (אין ארצות הברית אָדער אוסטראליא וכיו"ב) וועלן זיי בקרוב זיך

הוספה בשורת הגאולה

י"ט.

„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“¹:

יעדערער קען זען בגלוי ווי די נסים פון יציאת מצרים שפיגלען זיך אָפּ איצטער אין דעם נצחון בימינו אלו – סיי אין דעם עצם נצחון און סיי אין דעם זמן ווען דאָס קומט פאַר, ובמיוחד – אין די ימים זכאין פון חודש ניסן:

. . . נאָך פאַר חג הפסח – איז געווען דער „למכה מצרים בכוריהם“², אז די „בכורים“ פון אומות העולם³ (כולל פון מדינת מצרים און די מדינות ערביים הסמוכות לה) – כפי החלטת באי כחם אין די „יוניטעד ניישענס“ – האָבן מלחמה געהאַט און געשלאָגן „מצרים“, אַ צורר היהודים, (מצרים מלשון⁴) „מיצר“ לישראל ר"ל,

וביום הפורים שנה זו – „שנת אראנו נפלאות“ – איז געווען דער נצחון (ווי די אוה"ע האָבן מכריז געווען), און זיין מפלה, באופן פון „למכה גו“ (ניט „להורג“), און דוקא דורך ניט־אידן (בכוריהם), וועלכע האָבן אים נוזף און מבזה געווען, און מכריח געווען אַז ער דאַרף חרטה האָבן פון פעולותיו עד אז,

און ער האָט געמוזט מודה זיין און אָננעמען און מקיים זיין די אַלע ציוויים והוראות און פאָדערונגען וואָס ער האָט באַקומען פון „בכוריהם“: באַפרייען אַ טייל פון די מלחמה־געפאַנגענע, און אויך מקיים זיין די אַנדערע זאָכן וואָס מ'האַט פון אים געפאָדערט.

(1) מיכה ז, טו.

(2) תהלים קלו, י. וראה מדרש תהלים שם. רש"י ומצוד"ד שם.

(3) והרי כל המלכיות נקראות על שם מצרים (ב"ר פט"ו, ד).

(4) ב"ר שם.